REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS
Agjencia Kombëtare e Arsimit dhe Formimit Profesional

SKELETKURRIKULI

Për Profilin Mësimor

SHËRBIME KUJDESI PËR TË MOSHUAR

Niveli II

(Në drejtimin mësimor SHËRBIME SOCIALE DHE SHËNDETËSORE)

Kodi: O1-II-11

Miratoi:

MINISTRI

Myqerem Tafaj

Tiranë, 2011

Përmbajtja:

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II, të drejtimit mësimor "Shërbime sociale dhe shëndetësore".

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II
2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II
3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II
4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II.

III. Plani mësimor për profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II.

IV. Udhëzime për planin mësimor.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar.

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar.

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II, të drejtimit "Shërbime sociale dhe shëndetësore".

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II, të drejtimit "Shërbime sociale dhe shëndetësore", është *"zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t'u punësuar në veprimtaritë profesionale që lidhen drejtpërdrejt me shërbimet e kujdesit për të moshuar"*. Për të realizuar këtë, shkolla profesionale u krijon nxënësve:

- mundësi të përshtatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë;
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehitë, qëndrimet dhe vlerat, të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt arsimit e formimit profesional të mëtejshëm;
- mbështetje për t'u njohur me rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t'i zbatuar ato me rreptësi;
- mbështetje për t'u njohur me teknologjitë e proceset teknologjike bashkëkohore e të perspektivës, që lidhen me kualifikimin profesional përkatës;
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse, si dhe vlerat morale;
- mbështetje për t'u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht, për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale;
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në profilin mësimor "Shërbime kujdesi për të moshuar" niveli II, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë që:

- kanë mbaruar arsimin profesional në drejtimin mësimor "Shërbime sociale dhe shëndetësore", niveli I;
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional.
- kanë aftësi të kufizuara, për të cilët shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me paaftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitet reale të këtyre shkollave, atëherë, MASH përgatit udhëzime të veçanta me kritere të posaçme pranimi për këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësve në përfundim arsimit në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II

Në përfundim të arsimit profesional në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II, nxënësi do të zotërojë këto kompetenca të përgjithshme kryesore:

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tij dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.

- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.
- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më efektive dhe më efiçente.
- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integrimeve lokale e rajonale.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt procesin e të nxënit të tij dhe të shfaqë gatishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuara.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojë, nisur nga kritere të drejta, si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin mësimor "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II.

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II, nxënësi do të jetë i aftë të zhvillojë më tej kompetencat profesionale të fituara në nivelin I, si dhe të ushtrojë kompetenca të tjera profesionale, si më poshtë:
- Të konceptojë planin për hapjen e një biznesi të vogël në veprimtaritë profesionale përkatëse.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me veprimtaritë profesionale përkatëse.
- Të bëjë organizimin e vogël të punës
- Të zbatojë etikën profesionale të kujdestarit për të moshuar
- Të zbatojë ligjshmërinë përkatëse të shërbimit social-shëndetësor për të moshuar
- Të zbatojë parimet e garantimit të të drejtave të njeriut
- Të zbatojë rregullat specifike të komunikimit me individë të moshës së tretë
- Të planifikojë, dokumentojë dhe analizojë procesin e përkujdesjes geriartrike
- Të përkujdeset për individë me çrregullime të frymëmarjes dhe sëmundje kardiovaskulare
- Të përkujdeset për individë me çrregullime dhe sëmundje të aparatit gastrointestinal dhe urogenital
- Të përkujdeset për individë me çrregullime dhe sëmundje të aparatit muskoloskeletik
- Të përkujdeset për individë me çrregullime dhe sëmundje hormonale edhe infektive
- Të përkujdeset për individë me çrregullime dhe sëmundje të dëgjimit, shikimit dhe neuropsikiatrike

4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në profilin"Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II, e pajis nxënësin me certifikatën e punonjësit të kualifikuar në këtë profil profesional. Ky arsimim i jep mundësi nxënësit t'i drejtohet tregut të punës për t'u punësuar në qendra rezidenciale ose ditore për të moshuar, në shërbimet komunitare të përkujdesjes, në spitale,

për t'u vetëpunësuar ose, mbas një përvoje pune, për të krijuar një biznes të vogël në fushën e shërbimeve sociale dhe shëndetësore.
Me përfundimin e këtij niveli, nxënësi ka mundësi për vazhdimin e arsimimit në nivelin III (teknik/manaxherial) të arsimit profesional (njëvjeçar) në drejtimin/profilin përkatës, për të fituar diplomën e "maturës profesionale", me mundësi për vazhdimin e studimeve universitare dhe pas të mesmes.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në profilin mësimor "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II

Plani mësimor për profilin mësimor "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II			
Nr	**Kodi**	**Lëndët dhe modulet mësimore**	**Orët javore/ vjetore** **Klasa 12**
A.		**Lëndët e përgjithshme** (Gjithsej)	**8/10** (272/340)
1		Gjuhë shqipe dhe letërsi	2
2		Gjuhë e huaj	2
3		Gjuhë e huaj 2 (opsionale)	(2)
4		Matematikë	2
5		Teknologji informimi e komunikimi	1
6		Aftësi për jetën	1
B.		**Lëndët profesionale** (Gjithsej)	**7 (238)**
1	L-17-157-10	Bazat e sipërmarrjes	2
2	L-21-237-11	Bazat e geriartrisë	2
3	L-21-238-11	Gerontologji e përgjithshme	3
C.		**Module të detyruar të praktikës profesionale** (Gjithsej)	**12 (408)**
1	M-21-662-11	Planifikimi, dokumentimi dhe vlerësimi i përkujdesjes geriartrike.	33
2	M-21-663-11	Përkujdesja në çrregullimet e frymëmarjes dhe në sëmundjet kardiovaskulare te të moshuarit.	84
3	M-21-664-11	Përkujdesja në çrregullimet dhe sëmundjet e aparatit muskoloskeletik te të moshuarit.	69
4	M-21-665-11	Përkujdesja në çregullimet dhe sëmundjet e aparatit gastrointestinal dhe atij urogenital te të moshuarit.	84
5	M-21-666-11	Përkujdesja në çregullimet dhe sëmundjet hormonale dhe infektive te të moshuarit.	69
6	M-21-667-11	Përkujdesja në çregullimet dhe sëmundjet e dëgjimit, shikimit dhe ato neuropsikiartike te të moshuarit.	69
D.		**Modulet e praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar (Gjithsej)**	**3 (102)**
1	M-21-668-11	Përkujdesja për dhimbjet dhe sëmundjet tumorale te të moshuarit.	51
2	M-21-669-11	Përkujdesja për të moshuarin gjatë dhe pas vdekjes	51

3	M-20-670-11	Mbrojtja e të drejtave të të moshuarve, shmangia e abuzimeve dhe procesi i ankimimit	51
		Gjithsej A+B+C+D	**30/32**

IV. Udhëzime për planin mësimor

Në klasën 12, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (34 javë mësimore + 2 javë provime).
Një javë mësimore ka jo më shumë se 32 orë mësimore (teorike dhe praktike).
Një orë mësimore zgjat 45 minuta.
Kurrikuli i arsimit profesional në profilin "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II, përbëhet nga 4 grupe elementesh kurrikulare:

- Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për drejtimet e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MASH).
- Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale me zgjedhje të detyruar (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe instruktorët e moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxisin maksimalisht të nxënit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin te ta, të kompetencave të punës, të plota dhe të qëndrueshme.
E rëndësishme është që ***planifikimi i mësimdhënies*** të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave profesionale të parashikuara dhe shkalla e integrimit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.
Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxëni, është *motivimi i nxënësve*. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përmbushjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.
Një element tjetër që ndihmon suksesin është *integrimi i teorisë me praktikën* e profesionit. Parimi i "të nxënit duke bërë" duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale të profilit mësimor "Shërbime kujdesi për të moshuar", niveli II.
Mësuesit dhe instruktorët duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathtësitë dhe shprehitë praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Metoda e simulimit* janë dy nga format bazë të organizimit të mësimit (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale të kujdestarit për të moshuar në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi.
Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit dhe instruktorët është fakti që *të nxënit nuk*

ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm të profilit profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”.
Në rastin e nxënësve me aftësi të kufizuara, mësuesit duhet të përshtasin programet e lëndëve dhe përshkruesit e moduleve në përputhje me mundësitë e tyre, si dhe të krijojnë kushte për zbatimin e tyre.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit dhe instruktorët përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me nota (4-10) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në provimet përfundimtare.
Në përfundim të klasës së 12-të, nxënësi i arsimuar në profilin mësimor “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli II, i nënshtrohet provimeve të mëposhtme:
a) Provimi i teorisë profesionale të integruar;
b) Provimi i praktikës profesionale të integruar.
Në këto provime ata vlerësohen për shkallën e përvetësimit të kompetencave profesionale (njohurive, shprehive, vlerave dhe qëndrimeve), të nevojshme për të punuar në veprimtari të ndryshme profesionale që operojnë në fushën e Shërbimeve sociale dhe shëndetësore për të moshuarit, dhe u jepet certifikata në të cilën evidentohen notat përfundimtare të lëndëve teorike profesionale, të moduleve të praktikës profesionale, të lëndëve të përgjithshme, si dhe rezultatet e dy provimeve përfundimtare të nivelit II.

VII. Të dhëna për çertifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli II

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në profilin mësimor “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli II, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Dëftesën e përfundimit të këtij niveli si dhe me Çertifikatën e aftësimit profesional, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modelit të miratuar nga MASH, këto dëshmi përmbajnë:
a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar, etj.
b) Të dhëna për rezulatet e arrritura nga nxënësi:
- rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale;
- rezultatet e dy provimeve përfundimtare të Nivelit II.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1. Lënda "Bazat e sipërmarrjes" (L-17-157-10). Kl. 12 – 68 orë

- **Synimet e lëndës " Bazat e sipërmarrjes", kl. 12.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës " Bazat e sipërmarrjes", kl.12, nxënësit duhet:
- Të shpjegojnë sipërmarrjen me të gjithë elementet kryesore të saj.
- Të shpjegojnë lidhjen midis sipërmarrjes dhe veprimtarisë njerëzore.
- Të shpjegojnë ndikimin e sipërmarrjes në biznes.
- Të shpjegojnë funksionet themelore të organizimit të punës në biznes.
- Të përshkruajnë veçoritë e tregut dhe veprimtaritë që kryhen në të.
- Të përshkruajnë llojet e konsumatorëve, kërkesat specifike për mallra/shërbime dhe reagimet e tyre ndaj sinjaleve të marketingut të një sipërmarrjeje.
- Të shpjegojnë kuptimin e institucioneve financiare dhe rolin e tyre në biznes.
- Të shpjegojnë kuptimin e bankave dhe shërbimet e tyre.
- Të shpjegojnë kuptimin, rëndësinë, mjetet dhe strategjitë e marketingut.
- Të listojnë katër *P*-të e marketingut.
- Të përshkruajnë konceptet bazë të legjislacionit dhe etikës së biznesit.
- Të shpjegojnë rëndësinë e legjislacionit ë punës dhe elementet përbërës të tij.
- Të kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike të një aktiviteti sipërmarrës.
- Të shpjegojnë rëndësinë, nevojën dhe aspektet kryesore të përdorimit të Teknologjisë së Informimit dhe Komunikimit (TIK) për krijimin e kontakteve në biznes.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës "Bazat e sipërmarrjes", kl.12 - 68 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme mbi sipërmarrjen	3 orë
Tema 2	Sipërmarrja dhe aktiviteti njerëzor	4 orë
Tema 3	Sipërmarrja dhe biznesi	8 orë
Tema 4	Organizimi i punës në biznes	9 orë
Tema 5	Tregu dhe sjellja konsumatore	6 orë
Tema 6	Institucionet financiare	7 orë
Tema 7	Njohuri për Marketingun	5 orë
Tema 8	Legjislacioni dhe etika e biznesit	5 orë
Tema 9	Legjislacioni i punës	7 orë
Tema 10	Llogaritje të thjeshta ekonomike	10 orë
Tema 11	Aspekte të TIK-ut në biznes	4 orë

2. Lënda "Bazat geriartrisë" (L-21-237-11). Kl. 12 – 68 orë

- **Synimet e lëndës "Bazat geriartrisë", kl. 12**

Në përfundim të trajtimit të lëndës "Bazat e geriartrisë", klasa 12, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë objektin dhe qëllimin e lëndës së geriartrisë
- Të përshkruajnë planifikimin, dokumentimin dhe evidentimin e perkujdesjes geriartrike
- Të vleresojnë aftesinë e vetëpërkujdesjes,veshjes dhe imobilitetin.
- Të përshkruajnë ruajtjen në normë të funksioneve vitale
- Të analizojnë aftësinë e ushqyerjes dhe të jashtëqitjes
- Të shpjegojnë gjumin dhe pagjumësinë.
- Të analizojnë aftësinë e komunikimit
- Të shpjegojnë ndryshimet dhe sëmundjet neuropsikiatrike
- Të shpjegojnë sëmundjet kardiovaskulare
- Të shpjegojnë sëmundjet e mushkërive dhe rrugëve të frymëmarjes
- Të shpjegojnë sëmundjet e aparatit muskoloskeletik
- Të shpjegojnë sëmundjet e aparatit të tretjes
- Të shpjegojnë sëmundjet hormonale
- Të shpjegojnë sëmundjet e aparatit urogenital
- Të shpjegojnë sëmundjet infektive
- Të shpjegojnë sëmundjet e lekurës

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës "Bazat e geriartrisë", kl. 12- 68 orë:**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për geriartrinë	3 orë
Tema 2	Situatat emergjente	3 orë
Tema 3	Vetëpërkujdesja,veshja dhe imobiliteti.	3 orë
Tema 4	Ruajtja në normë e funksioneve vitale	3 orë
Tema 5	Aftësia e ushqyerjes dhe e jashtëqitjes	3 orë
Tema 6	Gjumi dhe pagjumësia. Aftësia komunikuese.	3 orë
Tema 7	Ndryshimet dhe sëmundjet neuropsikiatrike.	6 orë
Tema 8	Sëmundjet kardiovaskulare	6 orë
Tema 9	Sëmundjet e mushkërive dhe rrugëve të frymëmarjes	6 orë
Tema 10	Sëmundjet e aparatit muskoloskeletik	5 orë
Tema 11	Sëmundjet e aparatit të tretjes	5 orë
Tema 12	Sëmundjet hormonale.	6 orë
Tema 13	Sëmundjet e aparatit urogenital	6 orë
Tema 14	Sëmundjet infektive	5 orë
Tema 15	Sëmundjet e lëkurës	5 orë

3. Lënda “Gerontologji e përgjithshme” (L-21-238-11). Kl. 12 – 102 orë

- **Synimet e lëndës “Gerontologji e përgjithshme”, kl. 12.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “**Gerontologji e përgjithshme**”, klasa 12, nxënësit duhet:
- Të shpjegojnë bazat profesionale të përkujdesjes gerontologjike
- Të përshkruajnë zhvillimni e profesionit të përkujdesjes gerontologjike në ditët e sotme
- Të përshkruajnë legjislacionin e përgjithshëm dhe institucional në gerontologji
- Të përshkruajnë aspektet e përkujdesjes gerontologjike
- Të përshkruajnë veçoritë e fenomenit të plakjes në shoqërinë e sotme
- Të përshkruajnë mjedisin dhe jeten sociale nga pikëpamja gerontologjike
- Të përshkruajnë mënyrat e ndryshme të jetesës së të moshuarve,organizimin e mjedisit jetësor, hapësirën dhe kriteret e banimit
- Të përshkruajnë organizimin e përbashkët shoqëror të të moshurave dhe përzgjedhjen e ofertave sociale për ta
- Të përshkruajnë rëndësinë e bashkëveprimit në sigurimin e cilësisë së përkujdesjes gerontologjike
- Të përshkruajnë strukturën e planit ditor dhe mënyrën e vetë-organizimit të aktiviteteve
- Të shpjegojnë ushqyerjen e shëndetshme
- Të shpjegojnë autonominë dhe individualitetin
- Të përshkruajnë krizat, situatat e vështira dhe mënyrat e përballimit të tyre
- Të përshkruajnë rregullat e ruajtjes dhe mbrojtjes së shendetit të personelit

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës ”Gerontologji e përgjithshme”, kl.12- 102 orë**

Tema 1	Bazat profesionale të përkujdesjes gerontologjike	8 orë
Tema 2	Zhvillimi i profesionit të përkujdesjes gerontologjike në ditët e sotme	10 orë
Tema 3	Aspekte të legjislacionit të përgjithshëm dhe institucional në gerontologji	8 orë
Tema 4	Aspektet e përkujdesjes për të moshuar	9 orë
Tema 5	Plakja në shoqërinë e sotme. Mjedisi dhe jeta sociale e të moshuarve.	8 orë
Tema 6	Mënyra e jetesës së të moshuarve. Organizimi i mjedisit jetësor, hapësira dhe kriteret e banimit	10 orë
Tema 7	Organizimi shoqëror dhe ofertat sociale për të moshuar.	6 orë
Tema 8	Bashkëveprimi dhe cilësia e përkujdesjes gerontologjike	6 orë
Tema 9	Plani ditor dhe vetë-organizimi i aktiviteteve	9 orë
Tema 10	Ushqyerja e shëndetshme	12 orë
Tema 11	Autonomia dhe individualiteti.	6 orë
Tema 12	Krizat dhe situatat e vështira	6 orë
Tema 13	Rregullat e mbrojtjes së shëndetit të personelit	4 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar

1. Moduli "Planifikimi, dokumentimi dhe evidentimi i përkujdesje geriartrike"

Drejtimi: Shërbime sociale dhe shëndetësore
Profili: Shërbime kujdesi për të moshuar
Niveli: II
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	**PLANIFIKIMI, DOKUMENTIMI DHE VLERËSIMI I PËRKUDESJES GERIARTRIKE**	**M-21-662-11**
Qëllimi i modulit	Një modul që i aftëson nxënësit për të bërë planifikimin, dokumentimin dhe vlerësimin e përkujdesjes geriartrike.	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor "Shërbime sociale dhe shëndetësore".	

Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi planifikon procesin e përkujdesjes geriartrike** ***Përmbajtja:*** - Analiza e procesit të planifikimit - Përcaktimi i faktorëve individualë dhe socialë - Evidentimi i ndryshimeve të plakjes - Vrojtimi i lire dhe sistematik i të moshuarit - Dokumentimi i vrojtimeve - Definimi i procesit të përkujdesjes - Modelimi i procesit të përkujdesjes - Marrja e anamnezës - Regjistrimi i problemeve dhe burimeve - Përcaktimi i radhës dhe llojit të veprimeve përkujdesëse - Aplikimi i përkujdesjes - Vlerësimi i përshtatjeve të reja - Planifikimi i përkujdesjes sipas rasteve përkatëse - Plotësimi i faturave financiare për shërbimin e kryer ***Instrumentet e vlerësimit:*** - Vëzhgim me listë kontrolli. ***Kriteret e vlerësimit:*** Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të analizojë saktë procesin e planifikimit - të përcaktojë faktoret individualë dhe socialë - të evidentojë ndryshimet e plakjes - të kryejë vrojtimin e lirë dhe sistematik të të moshuarit - të dokumentojë vrojtimet - të definojë procesin e përkujdesjes - të kryejë modelimin e procesit

- të marrë anamnezën
- të regjistrojë problemet dhe burimet
- të përcaktiojë drejt radhën dhe llojin e veprimeve përkujdesëse
- të aplikojë përkujdesjen
- të vlerësojë drejt pershtatjet e reja.
- të planifikojë përkujdesjen sipas rasteve përkatës
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer

RM 2 Nxënësi dokumenton procesin e përkujdesjes geriartrike.

Përmbajtja:

- Analiza e manualit përkatës të dokumentimit
- Përdorimi i sistemit të dokumentimit
- Dokumentimi i procesit të daljeve nga klinika.
- Dokumentimi i transferimeve në klinika të tjera
- Menaxhimi i dokumentacionit të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore.
- Plotësimi i faturave financiare
- Ruajtja e konfidencialitetit të të dhënave.
- Zbatimi i standarteve kombëtare të dokumentimit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë manualin përkatës të dokumentimit
- të përdorë drejt sistemin e dokumentimit
- të dokumentoje procesit e daljeve nga klinika.
- të dokumentoje procesin e transferimeve në klinika të tjera
- të menaxhojë drejt dokumetacionin e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore.
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer
- të ruajë konfidencialitetin e të dhënave.
- të zbatojë standartet kombëtare të dokumentimit

RM 3 Nxënësi vlerëson procesin e përkujdesjes geriartrike

Përmbajtja:

- Definimi i diagnozës së përkujdesjes
- Klasifikimi i procesit të përkujdesjes diagnostikuese.
- Vleresimi i formës së përkujdesjes diagnostikuese
- Përcaktimi i kritereve të testimit dhe vlerësimit
- Përpilimi i raportit të përkujdesjes
- Anliza dhe vlerësimi përkujdesjes.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të definojë saktë diagnozën e përkujdesjes
- të klasifikojë drejt procesin e përkujdesjes diagnostikuese.
- të vleresojë formën e përkujdesjes diagnostikuese
- të percakojë kriteret e testimit dhe vlerësimit

	- të përpilojë raportin e përkujdesjes - të anlizojë dhe vleresojë përkujdesjen geriartrike
Udhëzime për zbatimin e modulit	– Ky modul duhet të trajtohet në klasa-teorike, shtëpi për të moshuar, spitale, klinika,etj. – Mësuesi duhet të demonstrojë veprimtari për planifikimin, dokumentimin dhe vleresimin e përkujdesjes geriartrike**.** – Mësimdhënësi dhe personeli shëndetsor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar që parashikohen në modulet e praktikës profesionale. – Nxënësit duhet të përqendrohet dhe angazhohet në punë konkrete në të gjitha procedurat e palnifikimit, dokumentimit dhe vlerësimit të përkujdesjes. – Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i zbatimit të njohurive të marra dhe i ushtrimit praktik të nxënësve.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme: – Klase-teorie, shtëpi për të moshuar, spitale, klinika etj. – Njerëz në nevojë social-shëndetësore ose manekinë – Mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të ndryshme të shërbimit dhe kujdesit ndaj të moshuarve – Materialet ndihmëse, kartela, regjistra, formularë etj. – Udhëzuesa, katalogë, rregullore, etj.

2. Moduli "Përkujdesja në çregullimet e frymëmarjes dhe në sëmundjet kardiovaskulare te të moshuarit"

Drejtimi: **Shërbime sociale dhe shëndetësore**
Profili: **Shërbime kujdesi për të moshuar**
Niveli: **II**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	**PËRKUJDESJA NË ÇRREGULLIMET E FRYMËMARJES DHE NË SËMUNDJET KARDIOVASKULARE TE TË MOSHUARIT**	**M-21-663-11**
Qëllimi i modulit	Nje modul që i pajis nxënësit me aftësi praktike për përkujdesjen në çrregullimet e frymëmarjes dhe në sëmundjet kardiovaskulare.	
Kohëzgjatja e modulit	84 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor "Shërbime sociale dhe shëndetësore".	

Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit

RM 1 **Nxënësi vlerëson përkujdesjen në çrregullimet e frymëmarjes dhe të sëmundjeve kardiovaskulare.**

Përmbajtja
- Vlerësimi i ndryshimeve specifike gjatë plakjes
- Analiza dhe regjistrimi i situatës
- Studimi i problematikave tipike të përkujdesjes

Instrumentet e vlerësimit:
- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë
- të vlerësojë ndryshimet specifike gjate plakjes
- të analizojë dhe regjistroje situatat përkatëse
- të studiojë problematikat tipike të perkujdesjes.

RM 2 **Nxënësi kryen përkujdesjen në sëmundjet kardiovaskulare.**

Përmbajtja
- Përzgjedhja e masave profilaktike
- Përkrahja në lëvizje
- Pozicionimi dhe lehtesimi i frymëmarjes
- Ushqyerja në sëmundjet kardiovaskulare
- Zbatimi i përkujdesjes në sëmundjet koronare
- Zbatimi i përkujdesjes në Infarktin akut të miokardit
- Zbatimi i përkujdesjes në Insuficiencen Kardiake
- Zbatimi i përkujdesjes në Varicosis
- Zbatimi i përkujdesjes në Thrombophlebitis
- Zbatimi i përkujdesjes në Phlebothromboza
- Zbatimi i përkujdesjes në Hypertoni dhe Hypotoni

- Zbatimi i përkujdesjes në Anemi
- Aplikimi i etapave dhe terapive mjekesore
- Edukimi shëndetësor i të moshuarit
- Veprimet në situata emergjente.
- Komunikimi me etikë profesionale
- Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë

- të përzgjedhë masat e duhura profilaktike
- të përkrahë të moshuarin në levizje
- të kryejë pozicionimin dhe lehtësimin e frymëmarjes
- të aplikojë ushqyerje të shëndetshme në sëmundjet kardiovaskulare
- të zbatojë përkujdesjen në sëmundjet Koronare
- të zbatojë përkujdesjen në Infarktin akut te Myokardit
- të zbatojë përkujdesjen në Insuficiencen Kardiake
- të zbatojë përkujdesjen në Varicosis
- të zbatojë përkujdesjen në Thrombophlebitis
- të zbatojë përkujdesjen në Phlebothromboza
- të zbatojë përkujdesjen në Hypertoni dhe Hypotoni
- të zbatojë përkujdesjen në Anemi
- të aplikojë saktë trajtimet dhe terapitë specifike mjekësore
- të aplikojë edukimin shendetësor të të moshuarit
- të veproje drejt në situata emergjente
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe ruajtjes së mjedisit

RM 3 Nxënësi kryen përkujdesjen në çrregullimet dhe sëmundjet e frymëmarjes

Përmbajtja

- Përcaktimi i proedurave për lehtësimin e frymëmarjes
- Përzgjedhja e masave profilaktike
- Përkujdesja në rast trakeostomie.
- Veprimet në problemet akute të frymëmarrjes
- Zbatimi i përkujdesjes në Bronchitis
- Zbatimi i përkujdesjes në Asthma Bronchiale
- Zbatimi i përkujdesjes në Emphyzemes Pulmonare
- Zbatimi i përkujdesjes në Pneumoni
- Zbatimi i përkujdesjes në Embolitë Pulmonare
- Zbatimi i përkujdesjes në Karcinomat Bronchiale
- Edukimi shëndetësor i të moshuarit.
- Plotësimi i faturave financiare
- Komunikimi me etikë profesionale
- Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

	Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të përcakojë saktë procedurat për lehtësimin e frymëmarjes - të përzgjedhë masat e duhura profilaktike - të përkujdeset në rast trakeostomie. - të veprojë saktë në problemet akute të frymëmarrjes - të zbatojë përkujdesjen në Bronchitis - të zbatojë përkujdesjen në Asthma Bronchiale - të zbatojë përkujdesjen në Emphyzemes Pulmonare - të zbatojë përkujdesjen në Pneumoni - të zbatojë përkujdesjen në Embolite Pulmonare - të zbatojë përkujdesjen në Karcinomat Bronchiale - të kryejë edukimin shëndetësor të të moshuarit - të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer - të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin - të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit
Udhëzime për zbatimin e modulit	– Ky modul duhet të trajtohet në klasë-teorie, spitale, klinika, shtëpi për të moshuar – Mësuesi dhe personeli duhet të demostroje qarte përkujdesjen ne çregullime te frymemarjes dhe në sëmundje kardiovaskulare. – Mësimdhënësi dhe personeli shëndetsor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar që parashikohen në modulet e praktikës profesionale. – Nxënësit duhet të angazhohen në rutinën e përkujdesjes se perditshme ne klinikat ku trajtohen çregullime e frymemarjes dhe semundjet kardiovaskulare. – Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i demonstrimit praktik të nxënësve.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme: - Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohet mjedisi, njerzit ne nevoje, pajisjet dhe materialet si më poshtë: - Klasa-teorie, spitale, klinika, shtëpi për të moshuar etj. - Njerëz në nevojë social-shëndetësore ose manekinë - Mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të ndryshme të shërbimit dhe kujdesit ndaj të moshuarve - Materialet ndihmëse për përkujdesje dhe artikuj sanitarë - Udhëzuesa, katalogë, rregullore, etj

3. Moduli "Përkujdesja në çrregullimet dhe sëmundjet e aparatit muskoloskeletik te të moshuarit"

Drejtimi: **Shërbime sociale dhe shëndetësore**
Profili: **Shërbime kujdesi për të moshuar**
Niveli: **II**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	**PËRKUJDESJA NË ÇRREGULLIMET DHE SËMUNDJET E APARATIT MUSKOLOSKELE-TIK TE TË MOSHUARIT**	**M-21-664-11**
Qëllimi i modulit	Nje modul qe i pajis nxënësit me aftësi praktike për përkujdesjen në çrregullimet dhe sëmundjet e aparatit muskoloskeletik.	
Kohëzgjatja e modulit	69 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor "Shërbime sociale dhe shëndetësore".	

Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit

RM 1 **Nxënësi vlerëson përkujdesjen në çrregullimet dhe sëmundjet e aparatit muskoloskeletik**

Përmbajtja
- Vlerësimi i ndryshimeve specifike gjatë plakjes
- Analiza dhe regjistrimi i situatës
- Studimi i problematikat tipike të përkujdesjes

Instrumentat e vlerësimit:
- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:
Nxënësi duhet te jetë i aftë:
- të vlerësojë ndryshimet specifike gjatë plakjes
- të analizojë dhe regjistrojë situatat përkatëse
- të studiojë problematikat tipike të përkujdesjes

RM 2 **Nxënësi kryen përkujdesjen në dëmtime dhe asistencën në ekzaminime.**

Përmbajtja
- Përkujdesja në distorsione
- Përkujdesja në luksatione
- Përkujdesja në fraktura të artikulacioneve
- Përkujdesja në arthroza
- Përkujdesja në kontraktura
- Përkujdesja në dëmtime të lindura
- Asistenca në ekzaminime endoskopike
- Asistenca në matje të densitetit të kockës
- Asistence në ekzaminime laboratorike

- Plotësimi i faturave financiare
- Komunikimi me etikë profesionale
- Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përkujdeset në distorsione
- të përkujdeset në luksatione
- të përkujdeset në fraktura të artikulacioneve
- të përkujdeset në arthroza
- të përkujdeset në kontraktura
- të përkujdeset në dëmtime të lindura
- të asistojë në ekzaminime endoskopike
- të asistojë në matje të densitetit të kockës
- të asistojë në ekzaminime laboratorike
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit

RM 3 Nxënësi kryen përkujdesjen në dëmtime dhe sëmundje specifike

Përmbajtja

- Përkujdesja në Osteoporozë
- Përkujdesja në Frakturate femurit
- Përkujdesja në Endoproteza totale
- Përkujdesja në Arthritis Rheumatoid
- Përkujdesja në ekstermitete të amputuar
- Plotësimi i faturave financiare
- Komunikimi me etikë profesionale
- Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në Osteoporozë
- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në Frakturate femurit
- të kryejë,sipas manualit, përkujdesjen në Endoproteza totale
- të kryejë,sipas manualit, përkujdesjen në arthritis Rheumatoid
- të kryejë,sipas manualit, përkujdesjen në ekstermitete të amputuar
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit

Udhëzime për zbatimin e	– Ky modul duhet të realizohet në kabinet kujdesi social-shëndetësor, spitale, shtëpi për të moshuar etj .

modulit	– Mësimdhënësi dhe personeli i sherbimit duhet të kryejë demonstrime të sakta praktike për perkujdesje ne crregullime dhe semundje te aparatit muskoloskeletik – Mësimdhënësi dhe personeli shëndetsor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar që parashikohen në modulet e praktikës profesionale. – Nxënësit duhet të angazhohen sa më shumë në veprimtari konkrete për kryerjen e perkujdesje ne crregullime dhe semundje te aparatit muskoloskeletik – Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi të demonstrimi praktik i njohurive dhe aftësive të fituara
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset, personat në nevojë social-shëndetësore, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme: - Kabinet kujdesi social-shëndëtsor, spitale, shtëpi për të moshuar etj - Pajisjet dhe artikujt sanitarë të nevojshëm për për perkujdesje ne crregullime dhe semundje te aparatit muskoloskeletik - Njerëz në nevojë social-shëndetësore ose manekinë - Mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të ndryshme të shërbimit dhe kujdesit ndaj të moshuarve - Udhëzuesa, CD, rregullore, etj.

4. Moduli “Përkujdesja në çregullimet dhe sëmundjet e aparatit gastrointestinal dhe atij urogenital te të moshuarit”

Drejtimi: **Shërbime sociale dhe shëndetësore**
Profili: **Shërbime kujdesi për të moshuar**
Niveli: **II**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT			
Titulli dhe kodi	**PËRKUJDESJA NË ÇREGULLIMET DHE SËMUNDJET E APARATIT GASTROINTESTI-NAL DHE ATIJ UROGENITAL TE TË MOSHUARIT**		**M-21-665-11**
Qëllimi i modulit	Nje modul që i pajis nxënësit me aftësi praktike për përkujdesjen në çrregullimet dhe sëmundjet e aparatit gastrointestinal dhe urogenital		
Kohëzgjatja e modulit	84 orë mësimore		
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.		
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi kryen vlerësimin për përkujdesjen në çregullimet dhe sëmundjet e aparatit gastrointestinal dhe atij urogenital.** ***Përmbajtja*** - Vlerësimi i ndryshimeve specifike gjatë plakjes - Analiza dhe regjistrimi i situatës - Studimi i problematikave tipike të përkujdesjes ***Instrumentet e vlerësimit*:** – Vëzhgim me listë kontrolli ***Kriteret e vlerësimit*:** - të vlerësojë me kujdes ndryshimet specifike gjatë plakjes - të analizojë dhe regjistroje drejt situatat përkatëse - të studiojë problematikat tipike të përkujdesjes	
	RM 2	**Nxënësi kryen përkujdesjen në çregullimet dhe sëmundjet e aparatrit gastrointestinal** ***Përmbajtja*** - Përkujdesja në Abdomen akut - Përkujdesja në entero und urostma - Përkujdesja në sëmundje të kavitetit të gojës - Përkujdesja në sëmundje të stomakut - Përkujdesja në sëmundje të zorrës së trashë - Përkujdesja në sëmundje të tëmthit. - Ushqyerja dietetike në të vjella - Ushqyerja dietetike në diarre - Ushqyerja dietetike në ostipacion	

- Ushqyerja dietetike në pankreatite
- Asistenca në ekzaminime rektale
- Asistenca në ekzaminime radiologjike
- Asistenca në ekzaminime endoskopike
- Marrja e analizave të feçeve
- Plotësimi i faturave financiare
- Komunikimi me etikë profesionale
- Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit

***Instrumentet e vlerësimit*:**

– Vëzhgim me listë kontrolli

***Kriteret e vlerësimit*:**

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë,sipas manualit, përkujdesjen në Abdomen akut
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen ne entero und urostma
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen ne semundje te kavitetit te gojes
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen ne semundje stomaku
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen ne semundje te zorrës se trashe
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen ne semundje te temthit
- të kryejë ushqyerjen dietetike ne te vjella,
- të kryejë ushqyerjen dietetike ne ne diarre,
- të kryejë ushqyerjen dietetike ne obstipatcion,
- të kryejë ushqyerjen dietetike ne pankreatite,
- të kryejë asistencen në ekzaminime rektale
- të kryejë asistencen në ekzaminime radiologjike
- të kryejë asistencen në ekzaminimeendoskopike
- të kryejë marrjen e analizave të feçeve
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit

RM 3 Nxënësi kryen përkujdesjen në çregullimet dhe sëmundjet e aparatit urogenital

Përmbajtja

- Përkujdesja në sëmundje të veshkave dhe mbajtje të urinimit
- Përkujdesja në insuficiencën renale
- Përkujdesja në infeksionet urinare
- Përkujdesja në sëmundje të organeve seksuale femërore
- Përkujdesja në sëmundjet infektive
- Përkujdesja në Prolaps
- Përkujdesja në Karcinomat
- Përkujdesja në Karcinomat mammare (e gjirit)
- Përkujdesja në sëmundje të organeve seksuale mashkullore
- Përkujdesja në Prostata

- Përkujdesja në Phimoza
- Përkujdesja në tumore
- Asistenca në ekzaminime klinike
- Asistenca në ekzaminime endoskopike
- Asistenca në punksione dhe biopsi
- Asistenca në ekzaminime laboratorike
- Plotësimi i faturave financiare
- Komunikimi me etikë profesionale
- Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit

***Instrumentet e vlerësimit*:**

- Pyetje-përgjigje me gojë
- Vëzhgim me *listë kontrolli*

***Kriteret e vlerësimit*:**

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të kryejë përkujdesjen në sëmundje të veshkave dhe mbajtje të urinimit
- të kryejë përkujdesjen në insuficience renale
- të kryejë përkujdesje në infeksione urinare
- të kryejë përkujdesjen në semundje te organve seksuale femerore
- të kryejë përkujdesjen në semundje infektive
- të kryejë përkujdesjen në Prolaps
- të kryejë përkujdesjen në Karcinomat
- të kryejë përkujdesjen në Karcinomat mammare (e gjirit)
- të kryejë përkujdesjen në semundje te organve seksuale mashkullore
- të kryejë përkujdesjen në Prostata
- të kryejë përkujdesjen në Phimoza
- të kryejë përkujdesjen në tumore
- të asistojë në ekzaminime klinike
- të asistojë në ekzaminime endoskopike
- të asistojë në punksione dhe biopsi
- të asistojë në examinime laboratorike
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit

Udhëzime për zbatimin e modulit	– Ky modul duhet të realizohet në kabinet kujdesi social-shëndetësor, spitale, shtëpi për të moshuar etj . – Mësimdhënësi dhe personeli shendetsor duhet të kryejë demonstrime të sakta praktike për përkujdesjen në çregullime dhe sëmundje të aparatit gastrointestinal dhe atij urogenital. – Mësimdhënësi dhe personeli shëndetsor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar që parashikohen në modulet e praktikës profesionale. – Nxënësit duhet të angazhohen sa më shumë në veprimtari konkrete për kryerjen e perkujdesjes në çregullime dhe

	sëmundje te aparatit gastrointestinal dhe atij urogenital. – Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te demonstrimi praktik i njohurive dhe aftësive të fituara.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset, personat në nevojë social-shëndetësore, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme: – Kabinet kujdesi social-shëndetësor, spitale, shtëpi për të moshuar etj. – Pajisjet, mjetet ndihmëse dhe artikujt sanitarë të nevojshëm për zhveshjen, larjen, dhe veshjen e individit në nevojë social-shëndetësore. – Njerëz në nevojë social-shëndetësore ose manekinë – Udhëzuesa, CD, rregullore, etj.

5. Moduli "Përkujdesja në çrregullimet dhe sëmundjet hormonale dhe infektive te të moshuarit"

Drejtimi: **Shërbime sociale dhe shëndetësore**
Profili: **Shërbime kujdesi për të moshuar**
Niveli: **II**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	**PËRKUJDESJA NË ÇRREGULLIMET DHE SËMUNDJET HORMONALE DHE INFEKTIVE TE TË MOSHUARIT**	**M-21-666-11**
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësitë praktike për përkujdesjen në çrregullimet dhe sëmundjet hormonale dhe infektive	
Kohëzgjatja e modulit	69 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor "Shërbime sociale dhe shëndetësore".	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1** **Nxënësi kryen vleresimin për përkujdesjen në çrregullimet dhe sëmundjet hormonale dhe infektive** ***Përmbajtja*** - Vlerësimi i ndryshimeve specifike gjatë plakjes - Analiza dhe regjistrimi i situatës - Studimi i problematikave tipike të përkujdesjes ***Instrumentet e vlerësimit:*** - Vëzhgim me listë kontrolli. ***Kriteret e vlerësimit:*** Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të vlerësojë ndryshimet specifike gjatë plakjes - të analizojë dhe regjistrojë situatat përkatëse - të studiojë problematikat tipike të përkujdesjes **RM 2** **Nxënësi kryen përkujdesjen në çrregullimet dhe sëmundjet hormonale.** ***Përmbajtja*** - Përkujdesja në sindromat metabolike - Përkujdesja në Diabetes Mellitus dhe komplikacionet diabetike. - Përkujdesja në adipositas (obezitet) - Përkujdesja në semundjet e gjendres tiroides - Përkujdesja në Hipertiroza - Përkujdesja në Hypotiroza - Veprimet me Amtidiabetiket - Veprimet me Insulinë - Ushqyerja ne semundjet hormonale.	

- Plotësimi i faturave financiare
- Komunikimi me etikë profesionale
- Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

- Nxënësi duhet të jetë i aftë:
- të kryejë përkujdesjen në sindromat metabolike
- të kryejë përkujdesjen në Diabetes Mellitus dhe komplikacionet diabetike.
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen në adipositas (obezitet)
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen në semundjet e gjendres tiroides
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen në Hipertiroza
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen në Hypotiroza
- të kryejë sipas manualit veprimet me Amtidiabetiket
- të kryejë sipas manualit veprimet me Insulin
- të kryejë sipas manualit ushqyerjen e të moshuarit në rastin e sëmundjeve hormonale.
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit

RM 3 Nxënësi kryen përkujdesjen në çrregullimet dhe sëmundjet infektive.

Përmbajtja

- Përcaktimi i shkaktarëve.
- Përcaktimi i patogjenitetit,virulencës, kontagiozitetit dhe rezistencës
- Vlerësimi i imunitetit të përgjithshëm dhe specifik
- Imunizimi, vaksinimi.
- Asistenca në ekzaminimet bakterologjike dhe serologjike
- Përkujdesja në hepatite
- Përkujdesja në SIDA
- Përkujdesja në Sepsis
- Përkujdesja në turbekuloz
- Përkujdesja në salmonela
- Përkujdesja në gonorea, sifilizi, Clamidia
- Përkujdesja në Herpes zoster
- Plotësimi i faturave financiare
- Komunikimi me etikë profesionale
- Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

- Nxënësi duhet të jetë i aftë:
- të përcaktojë shkaktarët e sëmundjeve infektive
- të përcaktojë patogjenitetin,virulencën, kontagiozitetin dhe

	rezistencën - të vlerësojë imunitetin e përgjithshëm dhe specifik - të kryejë imunizimin dhe vaksinimin. - të asistojë në ekzaminimet bakterologjike dhe serologjike - të përkujdeset sipas manualit në hepatite - të përkujdeset sipas manualit në SIDA - të përkujdeset sipas manualit në Sepsis - të përkujdeset sipas manualit në turbekuloz - të përkujdeset sipas manualit në salmonela - të përkujdeset sipas manualit në gonorea, sifilizi,clamidia - të përkujdeset sipas manualit në Herpes zoster - të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer - të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin - të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit
Udhëzime për zbatimin e modulit	– Ky modul duhet të realizohet në spitale, shtëpi për të moshuar, shtëpi banimi për përkujdesjen në çregullime dhe sëmundje hormonale edhe infektive – Mësimdhënësi si dhe personeli shendetsor duhet demonstrojë me korrektësi dhe përkushtim përkujdesjen në çregullime dhe sëmundje hormonale edhe infektive – Mësimdhënësi dhe personeli shëndetsor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar që parashikohen në modulet e praktikës profesionale. – Nxënësit duhet të angazhohen në mënyrë progresive sa më shumë të jetë e mundur në veprimtari praktike konkrete për përkujdesjen ndaj të moshuarve në çregullimet dhe sëmundjet hormonale edhe infektive – Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i demonstrimit praktik të shprehive të fituara.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset dhe materialet e mëposhtme: – Spitale,klinika,shtëpi të moshuarish,etj. – Formularë të përgatitur përkatësisht për pekujdesjen ne çregullime dhe semundje hormonale edhe infektive – Manekinë dhe mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të ndryshme – Udhëzuesa, CD, rregullore, manualë, fatura financiare, etj.

6. Moduli “Përkujdesja në çrregullimet dhe sëmundjet e dëgjimit, shikimit dhe ato neuropsikiatrike te të moshuarit”

Drejtimi: **Shërbime sociale dhe shëndetësore**
Profili: **Shërbime kujdesi për të moshuar**
Niveli: **II**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	**PËRKUJDESJA NË ÇRREGULLIMET DHE SËMUNDJET E DËGJIMIT, SHIKIMIT DHE ATO NEUROPSIKIATRIKE TE TË MOSHUARIT**	**M-21-667-11**
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësitë praktike për përkujdesjen në çrregullimet dhe sëmundjet e dëgjimit, shikimit dhe ato neuropsikiatrike	
Kohëzgjatja e modulit	69 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1** **Nxënësi përkujdeset në çrregullimet dhe sëmundjet e dëgjimit dhe shikimit** ***Përmbajtja*** - Vrojtimi i të moshuarit - Mbështetja në perceptimin e situatës - Veprimet me të moshuarit që nuk dëgjojnë dhe nuk shohin. - Vendosja e sigurisë - Ndihma në mungesë të dëgjimit dhe shikimit. - Veprimet me aparatet e dëgjimit dhe lentet e kontaktit - Plotësimi i faturave financiare - Komunikimi me etikë profesionale - Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit ***Instrumentat e vlerësimit:*** - Vëzhgim me listë kontrolli ***Kriteret e vlerësimit:*** Nxënësi duhet te jetë i aftë: - të vrojtojë të moshuarin - të mbeshtesë në perceptimin e situatës - të kryejë veprimet me të moshuarit që nuk dëgjojnë dhe nuk shikojnë. - të kryejë vendosjen e sigurisë - të japë ndihmën në mungesë të dëgjimit dhe shikimit. - të kryejë veprimet me aparatet e dëgjimit dhe lentet e	

		kontaktit - të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer - të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin - të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit
	RM 2	**Nxënësi përkujdeset në çrregullimet dhe sëmundjet neuropsikiatrike** ***Përmbajtja*** - Veprime në probleme specifike të përkujdesjes - Përkujdesja në Apopleksi dhe insult cerebral - Përkujdesja në sëmundjen Parkinson - Përkujdesja në Skleroza multiple - Përkujdesja në Gjendjet komatoze - Përkujdesja në semundjet e nervave periferike si paraliza faciale etj. - Përkujdesja në Inflamacione dhe infeksione si meningitis etj. - Përkujdesja në demitimet traumatike te trurit dhe medules spinale. - Asistenca në ekzaminime - Plotësimi i faturave financiare - Komunikimi me etikë profesionale - Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit ***Instrumentet e vlerësimit:*** - Vëzhgim me listë kontrolli ***Kriteret e vlerësimit:*** Nxënësi duhet te jete i afte: - të kryejë veprimet e duhura në probleme specifike të përkujdesjes - të kryejë përkujdesjen në rast Apopleksi, insult cerebral - të kryejë përkujdesjen në semundjen Parkinson - të kryejë përkujdesjen në Skleroza multiple - të kryejë përkujdesjen në Gjendjet komatoze - të kryejë përkujdesjen në semundjet e nervave periferike si paraliza faciale etj. - të kryejë përkujdesjen në inflamacione dhe infeksione si meningitis etj. - të kryejë përkujdesjen në demitimet trauatike te trurit dhe medules spinale. - të asistoje në ekzaminime - të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer - të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin - të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit
Udhëzime për zbatimin e modulit		– Ky modul duhet të realizohet në spitale, shtëpi për të moshuar, shtëpi banimi për përkujdesjen në çrregullimet dhe sëmundjet e dëgjimit, shikimit dhe ato neuropsikiatrike – Mësimdhënësi si dhe personeli shendetsor duhet demonstrojë me

	korrektësi dhe përkushtim përkujdesjen në çrregullimet dhe sëmundjet e dëgjimit, shikimit dhe ato neuropsikiatrike. – Mësimdhënësi dhe personeli shëndetsor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar që parashikohen në modulet e praktikës profesionale. – Nxënësit duhet të angazhohen në mënyrë progresive sa më shumë të jetë e mundur në veprimtari konkrete praktike të përkujdesjes ndaj të moshuarve në çrregullimet dhe sëmundjet e dëgjimit, shikimit dhe ato neuropsikiatrike. – Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i demonstrimit praktik të shprehive të fituara
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset dhe materialet e mëposhtme: – Spitale, klinika, shtëpi të moshuarish,etj. – Formularë të përgatitur përkatësisht për pekujdesjen ne çregullime dhe semundje hormonale edhe infektive – Manekinë dhe mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të ndryshme – Udhëzuesa, CD, rregullore, manualë, fatura financiare, etj.

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar

1. Moduli “Përkujdesja për dhimbjet dhe sëmundjet tumorale te të moshuarit”

Drejtimi: **Shërbime sociale dhe shëndetësore**
Profili: **Shërbime kujdesi për të moshuar**
Niveli: **II**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	**PËRKUJDESJA PËR DHIMBJET DHE SËMUNDJET TUMORALE TE TË MOSHUARIT**	**M-21-668-11**
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësitë praktike për përkujdesjen për dhimbjet dhe sëmundjet tumorale	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi kyen vlerësimin e treguesve shëndetësore të pacientit** ***Përmbajtja*** - Vrojtimi i të sëmurit - Vlerësimi i dhimbjeve dhe domethënies së tyre - Vlerësimi i dhimbjeve në raste paaftësish të lindura - Përcaktimi i trajtimit jomedikamentoz për lehtësimin e dhimbjes - Përcaktimi i trajtimit medikamentoz për lehtësimin e dhimbjes ***Instrumentet e vlerësimit:*** - Vëzhgim me listë kontrolli. ***Kriteret e vlerësimit:*** Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të kyejë vrojtimin e të sëmurit - të kryejë vlerësimin e dhimbjeve dhe domethënies së tyre duke zbatuar kriteret - të kryejë vlerësimin e dhimbjeve në raste paaftësish të lindura - të përcaktojë trajtimet jomedikamentoze për lehtësimin e dhimbjes duke patur parasysh veçantinë e trajtimit të dhimbjes tek të moshuarit - të përcaktojë trajtimet medikamentoze për lehtësimin e dhimbjes duke patur parasysh veçantinë e trajtimit të

dhimbjes tek të moshuarit

RM 2 Nxënësi kryen përkujdesjen për qetësimin e dhimbjeve.

Përmbajtja

- Trajtimi jomedikamentoze për lehtësimin e dhimbjes
- Trajtimi medikamentoz i dhimbjes
- Përkujdesja në dhimbje në raste paaftësish të lindura
- Përkujdesja në nauzetë dhe te vjellat
- Përkujdesja në rast lodhjeje dhe pafuqie
- Përkujdesja në ulçerat tumorale
- Përkujdesja gjatë trajtimit me rrezatim
- Përkujdesja gjatë terapisë zitostatike
- Përkujdesja paliative.
- Plotësimi i faturave financiare
- Komunikimi me etikë profesionale
- Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë trajtimin jomedikamentoz për lehtësim të dhimbjes
- të kryejë trajtimin medikamentoz për lehtësimin e dhimbjes
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen në nauzet dhe të vjella
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen në raste lodhjeje dhe pafuqie
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen në ulçerat tumorale
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen gjate trajtimit me rrezatim
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen gjate terapise zitostatike
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen paliative.
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të realizohet në spitale onkologjike, shtëpi për të moshuar, shtëpi banimi për përkujdesjen për dhimbjet dhe sëmundjet tumorale
- Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet demonstrojë me korrektësi dhe përkushtim për perkujdesjen per dhimbjet dhe semundjet tumorale.
- Mësimdhënësi dhe personeli shëndetsor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar që parashikohen në modulet e praktikës profesionale.
- Nxënësit duhet të angazhohen në mënyrë progresive sa më shumë të jetë e mundur në veprimtari praktike për perkujdesjen ndaj të moshuarve për dhimbjet dhe sëmundjet tumorale.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë

	kontrolli i demonstrimit praktik të shprehive të fituara
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset dhe materialet e mëposhtme: – Spitale onkologjike, klinika ,shtepi pleqsh etj. – Formularë të përgatitur përkatësisht për për perkujdesjen per dhimbjet dhe semundjet tumorale – Manekinë dhe mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të ndryshme – Udhëzuesa,CD, rregullore, manualë, fatura financiare,etj.

2. Moduli “Përkujdesja për të moshuarin gjatë dhe pas vdekjes”

Drejtimi: **Shërbime sociale dhe shëndetësore**
Profili: **Shërbime kujdesi për të moshuar**
Niveli: **II**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	**PËRKUJDESJA PËR TË MOSHUARIN GJATË DHE PAS VDEKJES**	**M-21-669-11**
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësitë praktike për perkujdesjen e individit të moshuar gjatë vdekjes si dhe për të vdekurin.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi kryen përkujdesjen për të moshuarin gjatë vdekjes** ***Përmbajtja*** - Respektimi i të drejtave të njeriut gjatë vdekjes - Analiza e problematikës dhe ndihmës gjatë vdekjes - Komunikimi dhe interaksioni gjatë vdekjes - Vendosja e marëdhënieve të mirekuptimit dhe besimit reciprok me të moshuarin - Vendosja e marëdhënieve të mirekuptimit dhe besimit reciprok me familjaret - Asistenca në rastin e vdekjes sipas Kubler-Ross - Përkujdesja në simptomat fizike - Kryerja e ndihmës lehtësuese. - Respektimi i ngarkesës psikologjike të personelit shëndetësor ***Instrumentat e vlerësimit:*** - Vëzhgim me listë kontrolli ***Kriteret e vlerësimit:*** Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të respektojë të drejtat e njeriut gjatë vdekjes - të analizojë problematikën e ndihmës gjatë vdekjes - të kryejë komunikimin dhe interaksionin gjatë vdekjes të ndërtojë marrëdhënie mirekuptimi dhe besimi reciprok me të moshuarin - të ndërtojë marrëdhënie mirekuptimi dhe besimi reciprok me familjarët - të asistojë gjatë vdekjes sipas Kubler-Ross - të kryejë përkujdesjen në simptomat fizike - të kryejë ndihmën lehtësuese.

		- të respektojë ngarkesat psikologjike të personelit shëndetësor - të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer - të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin - të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit
	RM 2	**Nxënësi kryen vlerësimin dhe përkujdesjen për të vdekurin** ***Përmbajtja*** - Vlerësimi i vdekjes klinike - Vlerësimi i vdekjes së trurit - Vlerësimi i vdekjes biologjike - Vlerësimi i shenjave të afrimit të vdekjes - Vlerësimi i shenjave të vdekjes - Veprimet pas përcaktimit të vdekjes - Vërtetimi dhe dokumentimi i vdekjes - Përkujdesja për të vdekurin - Plotësimi i faturave financiare - Komunikimi me etikë profesionale - Zbatimi i rregullave të higjienës dhe ruajtjes së mjedisit ***Instrumentet e vlerësimit:*** - Vëzhgim me listë kontrolli ***Kriteret e vlerësimit:*** Nxenesi duhet te jete i afte : - të kryejë vlerësimin e vdekjes Klinike - të kryejë vlerësimin e vdekjes se trurit - të kryejë vlerësimin e vdekjes biologjike - të kryejë vlerësimin e shenjave te afrimit te vdekjes - të kryejë vlerësimin e shenjave te vdekjes - të kryejë veprimet pas përcaktimit të vdekjes - të asistojë në procedurat e vërtetimit dhe dokumentimit të vdekjes - të kryejë perkujdesjen për të vdekurin sipas manualit përkatës - të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer - të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin - të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit
Udhëzime për zbatimin e modulit		– Ky modul duhet të realizohet në spitale, shtëpi për të moshuar, shtëpi banimi për perkujdesjen gjate vdekjes dhe per te vdekurin – Mësimdhënësi dhe personeli shendetsor duhet demonstrojë me korrektësi dhe përkushtim për perkujdesjen gjate vdekjes dhe per te vdekurin. – Nxënësit duhet të angazhohen në mënyrë progresive sa më shumë të jetë e mundur për perkujdesjen gjate vdekjes dhe per te vdekurin. – Mësimdhënësi dhe personeli shëndetsor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të

	shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar që parashikohen në modulet e praktikës profesionale. – Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i demonstrimit praktik të shprehive të fituara.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset dhe materialet e mëposhtme: – Spitale, klinika,shtëpi të moshuarish, etj. – Manekinë dhe mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të ndryshme – Formularë të përgatitur përkatësisht për përkujdesjen gjatë vdekjes dhe për të vdekurin – Udhëzuesa, CD, rregullore, katalogë, fatura financiare,etj.

3. Moduli “Mbrojtja e të drejtave të të moshuarve, shmangia e abuzimeve dhe procesi i ankimimit”

Drejtimi: **Shërbime sociale dhe shëndetësore**
Profili: **Shërbime kujdesi për të moshuar**
Niveli: **II**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	**MBROJTJA E TË DREJTAVE TË TË MOSHUARVE, SHMANGIA E ABUZIMEVE DHE PROCESI I ANKIMIMIT**	**M-20-670-11**
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësitë praktike për mbrojtjen e të drejtave të klienteve të moshuar, shmangien e abuzimeve dhe procesin e ankimimit	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi mbron të drejtat e klientëve** ***Përmbajtja*** - Mundësia e pjesëmarrjes në procesin politik dhe në votime - Mbrojtja ndaj fyerjes dhe sharjes - Mbrojtja e të drejtave finaciare të klientëve. - Mbrojtja e të drejtave psikologjike të klientëve. - Mbrojtja e të drejtave fizike të klientëve - Mbrojtja e të drejtave seksuale të klientëve. - Mbrojtja nga deskriminimi - Mbrojtja nga plagosja e vetes - Raportimi i rasteve të abuzimit - Sanksionet për personelin që bën shkelje. ***Instrumentat e vlerësimit:*** - Vëzhgim me listë kontrolli ***Kriteret e vlerësimit:*** Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të mundësojë pjesëmarrjen në proçesin politik dhe në votime sipas dëshires së klientit - të mbrojë klientin ndaj fyerjeve dhe sharjeve - të mbrojë të drejtat financiare të klientit. - të mbrojë të drejtat psikologjike të klientit. - të mbrojë të drejtat fizike të klientit - të mbrojë të drejtat seksuale të klientit. - të mbrojë klientin nga diskriminimi - të mbrojë klientin nga plagosja e vetes. - të raportojë rastet e abuzimit.

RM 2 Nxënësi shmang abuzimet ndaj klientit

Përmbajtja

- Shmangia e abuzimit fizik si goditje, mbytje, helmime etj.
- Shmangia e krijimit të sëmundjeve ose simptomave të qëllimshme.
- Shmangia e keqtrajtimit emocional
- Shmangia e prezencës në skena ose histori keqtrajtimesh.
- Shmangia e detyrimit ose joshjes për të marrë pjesë në veprimtari seksuale.
- Shmangia e përdhunimit, homoseksualitetit etj.
- Shmangia e neglizhimit për të përmbushur nevojat fizike dhe psikologjike.
- Shmangia e neglizhimit për të siguruar një kujdes dhe trajtim të përshtatshëm mjekësor

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxenesi duhet te jete i afte :

- të shmangë abuzimin fizik si goditje, mbytje, helmime etj.
- të shmangë krijimin e sëmundjeve ose simptomave të qëllimshme.
- të shmangë keqtrajtimin emocional
- të shmangë prezencën në skena ose histori keqtrajtimesh.
- të shmangë detyrimin ose joshjen për të marrë pjesë në veprimtari seksuale.
- të shmangë përdhunimin, homoseksualitetin etj.
- të shmangë neglizhimin për të përmbushur nevojat fizike dhe psikologjike.
- të shmangë neglizhimin për të siguruar një kujdes dhe trajtim të përshtatshëm mjekësor.

RM 3 Nxënësi kryen procesin e ankimimit

Përmbajtja

- Përdorimi i formularëve standart
- Mbajtja shënim e të gjithë ankesave, pretendimeve ose deklarimeve.
- Sqarimi i rëndësisë së ankimimit
- Mbajtja e procesverbaleve.
- Diferencimi i vërtetësisë së thënieve të deklaruara.
- Dallimi i qartë ndërmjet kallzimit dhe spekullimit, interpretimit.
- Trajtimi në mënyrë kofidenciale i të gjithë proçes-verbaleve.
- Ruajtja e kofidencialitetit të informacionit
- Raportimi i shqetësimeve në organet e duhura.
- Veprimi urgjent përpara procedurës raportuese.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

	Nxenesi duhet te jete i afte : - të përdorë drejt formularët standart - të mbaj shënim sa më shpejtë të gjitha ankesat, pretendimet ose deklarimet. - të sqarojë rëndësinë e ankimimit - të mbajë me përpikmëri dhe hollësishëm proçesverbalet. - të diferencojë vërtetësinë e thënieve të deklaruara. - të dallojë qartë kallzimin dhe spekullimin, interpretimin. - të trajtojë në mënyrë kofidenciale të gjithë proçesverbalet. - të ruaj kofidencialitetin e informacionit - të raportojë shqetësimet në organet e duhura. - të veprojë urgjent nëse është e domosdoshme, përpara procedurës kallëzuese.
Udhëzime për zbatimin e modulit	– Ky modul duhet të realizohet në spitale, shtëpi për të moshuar, shtëpi banimi për perkujdesjen për të moshuar,etj. – Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet demonstrojë me korrektësi dhe përkushtim për mbrojtjen e të drejtave të klienteve, shmangien e abuzimevedhe proçesin e ankimimit – Nxënësit duhet të angazhohen në mënyrë progresive sa më shumë të jetë e mundur për mbrojtjen e të drejtave të klienteve, shmangien e abuzimevedhe proçesin e ankimimit – Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i demonstrimit praktik të shprehive të fituara.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset dhe materialet e mëposhtme: – Spitale, klinika ,shtepi pleqsh etj. – Formularë të përgatitur përkatësisht për përkujdesjen gjatë vdekjes dhe per te vdekurin – Udhëzuesa, CD, rregullore, katalogë, etj.